

Granollers may ha estat

“Granullariis”

Per Francesch Carreras y Candi

(*) La toponímia, filla directa del poble, per regla general ningú sab quan ha surgit, y en ocasions, costa esbrinarne lo seu significat.

Moltes paraules velles, podem arribar a declararles ibèriques ab relativa certesa. D'elles n'está plè lo territori del Vallès. Donemne algunes de mostra: Arragona o Arrahona; Castell-Cir o Castell-Cis; Montbull o Montbuy; Fay o Fall; Gallifa; Montcada; Rexach; Mata-bous; Sard-anyola, etc., podem senyalarles com d'origen ante-romà.

De Granollers, tot i la seva notoria antiguitat, no'ns atrevirèm a calificar-la ibèrica. Manca un fonament racional, dels diferents de que podem valdrens los qui nos dedicam a estudis d'aquesta mena, per declarar que siga ibèrica. Les rahons que per axó tenim no son per exposarles en la present oportunitat.

Granollers, segons tota verosimilitut, te sa naixensa, en los mes propers temps de l'Edat Mitjana. No fou cap castell termenat. S'iniciá, en terra plana, com una «quadra», o localitat petita. Era lloch enfranquit o de franquesa, per trovarse directament subgectat a la Corona. Termes d'extensió reduida, que s'agrupaven, al Vallès, al Maresma, al Llobregat y en altres llocs, constituhint «franqueses» y no comportant senyoriu particular. Practicaven, ja en lo segle XI, lo vell adagi o vulgar que tant se generalisá en la XV^a centuria, que deya:

En terra de «baró»
No hi fassis ta maysó;
Mira que si la hi fas,
Tu t'en penendirás.

Localitat de reduhida extensió superficial, Granollers, vegé desenvoluparse son poblat, en lo transcurs del temps, al que pot colegirse, mes que per lo foment agricol, per les sues transaccions comercials. Esdevingué un bon mercat comarcal.

Les paraules Granollers y «Granullariis», no tenen rès que veure la una ab l'altre. La primera es la bona, l'autèntica, la genuina, de la que la segona no es mes qu'una grollera mistificació, filla del convencionalisme ortografich d'una època. Les ortografies tenen un valor molt insignificant en lo llenguatge d'un poble, a vegades negatiu.

* D'acord amb la voluntat del seu autor, conservem en aquest treball l'ortografia de l'original.